

Tussenevaluatie Wmo-beleid Alblasserdam

Aandachtspunten voor het Wmo-beleid

Deze notitie gaat over de tussentijdse evaluatie van het Wmo-beleidsplan 2012-2015 van de gemeente Alblasserdam uitgevoerd door het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD). Het OCD heeft gesproken met zeven sleutelpersonen op het gebied van de Wmo in Alblasserdam. Ook zijn relevante beleidsstukken bestudeerd en indicatoren geactualiseerd. We beschrijven per thema de zaken die in 2012 en 2013 gerealiseerd zijn en lichten de ontwikkeling van indicatoren toe. Vervolgens gaan we in op het programma 2014 en 2015 binnen het nieuwe (regionale) Wmo beleid. Op basis hiervan geven we aandachtspunten mee voor het Wmo-beleid.

Afbakening: waar gaat deze evaluatie over?

Op verzoek van de gemeente Alblasserdam voeren we een tussenevaluatie uit van het Wmo beleidsplan 2012-2015. In dit beleidsplan is de mate van zelfredzaamheid en participatie en de mate van kwetsbaarheid als uitgangspunt genomen met daarin een onderscheid in doelgroepen groen (zelfredzaam, actief en verantwoordelijk), oranje (zelfredzaam, maar enigszins kwetsbaar) en rood (niet zelfredzaam en zeer kwetsbaar). Ambities, actiepunten en prestatie-indicatoren zijn per onderwerp uitgewerkt (zie kader). Gezien de landelijke ontwikkelingen werken de gemeenten in de regio Drechtsteden samen aan het regionaal beleidsplan Wmo 2015-2018 dat per 1-1-2015 van kracht wordt. Dit plan biedt ruimte voor lokale invulling. Deze tussenevaluatie geeft aandachtspunten en richting aan deze lokale invulling. In het nieuwe regionale Wmo Beleidsplan staan drie hoofdopgaven centraal:

- het bevorderen van eigen kracht en het faciliteren en ondersteunen van de samenredzaamheid van inwoners;
- het bieden van algemene voorzieningen en
- het bieden van maatwerkvoorzieningen (regionaal).

Actiepunten huidige Wmo-beleid Alblasserdam

Versterken Sociale Basisinfrastructuur (groen)

1. Vrijwilligersondersteuning;
2. Maatschappelijke stage;
3. Gezondheidsbeleid;
4. Wonen, zorg;
5. Informatie en advies;
6. Sport;
7. Subsidies;
8. Stichting Welzijn Alblasserdam;

Ondersteunen van kwetsbare mensen (oranje)

9. Mantelzorgondersteuning;
10. Eenzaamheid;
11. Preventief jeugdbeleid/CJG;
12. Ouderengezondheidszorg;
13. De Kanteling;
14. Transitie AWBZ begeleiding;

Bieden van maatschappelijke zorg (rood)

15. Beleid maatschappelijke zorg (prestatievelden 7, 8 en 9).

Indeling onderwerpen

Het huidige beleidsplan van Alblasserdam en het nieuwe regionale Wmo-beleidsplan hebben logischerwijs overeenkomsten. We plaatsen, voor de helderheid, de 15 onderwerpen van het beleidsplan van Alblasserdam onder de drie regionale hoofdopgaven:

- bevorderen eigen kracht en sociaal netwerk: wonen, zorg en welzijn, sport
- algemene voorzieningen: de meeste onderwerpen¹ vallen onder dit kopje, met achterliggend doel om eigen kracht te bevorderen. Apart aandachtspunt in het lokale beleid is "de samenwerking in de eerstelijnszorg ten behoeve van een optimale invulling van lokale voorzieningen".
- maatwerk voorzieningen: regionaal beleid maatschappelijke zorg

¹ Het onderwerp "maatschappelijke stage" heeft weinig prioriteit in het lokale beleid nu deze niet langer meer verplicht is.

Conclusies

- **Leren van ervaringen pilot Meedoen in Kinderdijk bij versterken participatie van inwoners.** In Kinderdijk wordt eigen kracht en onderlinge hulp van inwoners gestimuleerd. Er is gezocht naar een manier om ervoor te zorgen dat inzet van professionals aansluit op de behoeften van inwoners uit de wijk. De werkwijze kenmerkt zich door twee punten:
 - het werken vanuit een fysiek ontmoetingspunt in de wijk;
 - het contact leggen tussen partners/organisaties in de wijk.Deze werkwijze is ook toepasbaar (via maatwerk) in de andere wijken, met bijvoorbeeld de Alblashof en Dok11 als ontmoetingspunt. In de loop van 2014 wordt de pilot geëvalueerd.²
- **Brede functie van sport. De functie van sport is verbreed.** Het is ook te zien als middel tot ontmoeting en verbinding. Dat geldt zowel voor jongeren als ouderen. Bewegen voor ouderen heeft een positief effect op de lichamelijke, psychische en sociale gezondheid. In Alblasserdam wonen relatief veel jongeren van 0-17 jaar en hun aantal neemt nog wat toe in de komende jaren. Ingezet wordt op sportstimulering en verenigingsondersteuning.³
- **Handhaven/versterken lokaal loket voor informatie en advies.** Bij het Wmo-loket Alblasserdam komen een toenemend aantal vragen binnen. Vragen die te maken hebben met veranderingen op gebied van Wmo-voorzieningen, begeleiding, dagbesteding, collectief vervoer. En evenals bij de Sociale raadslieden is er ook een toename van inwoners met vragen in verband met werkloosheid, (woon)lasten, schulden, vragen van vluchtelingen. Het gaat om complexe hulpvragen over ingewikkelde regels bij het invorderen van schulden en de druk die schuldeisers uitoefenen op de cliënt. Bovendien stellen veel cliënten zich afhankelijk op. Dit betekent een taakverzwaring voor de vrijwilligers bij de Sociaal raadslieden. Directe, toegankelijke en deskundige communicatie met de (kwetsbare) doelgroep is -in deze fase van veranderingen en onzekerheid over wat er verandert- belangrijk.⁴
- **Mantelzorgondersteuning en ondersteuning vrijwilligerswerk essentieel voor het verantwoord bevorderen eigen kracht en sociaal netwerk.** Er is een toenemende druk op de mantelzorgers in de thuissituatie en er wordt steeds meer van vrijwilligers gevraagd. Dat kan te veel worden. Vaak is er slechts één spijzorger, die daardoor overbelast raakt. Deze situaties vragen om een actieve benadering. Bijvoorbeeld door het stimuleren van meer familieparticipatie bij mantelzorg. Daarbij is een goede samenwerking tussen SWA en MEE nodig. De SWA heeft immers de kennis van lokale situatie, MEE heeft expertise over specifieke doelgroepen in huis. Het is belangrijk dat SWA en MEE optimaal samenwerken en elkaar aanvullen. De samenwerking en afstemming tussen de SWA en MEE is verbeterd, maar blijft een aandachtspunt, wat ook onderwerp is van een afzonderlijk evaluatiegesprek. Wat kan de gemeente hier actief in betekenen? De SWA ontwikkelt een aanbod voor respijtzorg, in de vorm van een training voor vrijwillige respijtzorgers.
- **Samenwerking eerstelijnsbasisinfrastructuur voor optimale invulling lokale voorzieningen.** Samenwerking zoals tussen huisartsen en eerstelijnszorg kan meerwaarde en meer voorzieningen opleveren. Zo wordt het Gezondheidscentrum Dok11 de komende jaren verder ontwikkeld tot een innovatieve voorziening op het snijvlak tussen zorg en welzijn. Het gebouw wordt zo uitgebreid dat welzijnsorganisaties en zorgaanbieders (in de eerste en tweede lijn) optimaal samen kunnen werken rondom de belangrijkste gezondheidsvraagstukken in Alblasserdam. De gemeente stimuleert deze ontwikkeling en zal dit waar nodig verder faciliteren.
- **Behoud aandacht voor de lokale projecten** Het project Eenzaamheid Ouderen Alblasserdam is een voorbeeld hoe lokale organisaties samen een project vormgeven en uitvoeren. Het project is gestart na signalen uit het signalerend huisbezoek bij ouderen van 75+. Tijdens een conferentie is de betrokkenheid van andere organisaties vergroot. Het bezoek door vrijwilligers nam toe van 60 naar ruim 100 bezochte mensen per jaar.

² In "Meedoen in Kinderdijk" is gezocht naar een manier om te borgen dat inzet van professionals aansluit op de behoeften in de wijk. Tijdens de gesprekken hierover ontstond het idee van een "coördinatiegroep" die bestaat uit bewoners. De bewoners hebben voeling met wat er speelt in hun buurt of wijk. In de coördinatiegroep worden zij door professionals gevoed met ideeën voor (innovatieve) vormen van dienstverlening. Bewoners toetsen of de vormen passen bij de vraagstukken die er in de wijk zijn en of deze "eigen kracht" uitstralen en bewoners helpen zo snel mogelijk weer op eigen benen te staan. De werkwijze van "Meedoen in Kinderdijk" wordt in 2014 geëvalueerd. Intentie is om de succesvolle elementen van de werkwijze te verbreden naar andere wijken van Alblasserdam (Visie op Netwerken en participatie).

³ De visie en doel van het sportbeleid zijn opgenomen in de nota sportbeleid Alblasserdam van 2009, herijkt in 2013

⁴ Daartoe worden producten ontwikkeld, zoals de quick scan minimaregelingen

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Partner voor beleid

Aandachtspunten:

1 Voorkomen moet worden dat de mantelzorger overbelast raakt. Deze situaties vragen om een actieve benadering van mantelzorgondersteuning. Bijvoorbeeld door het stimuleren van meer familieparticipatie bij mantelzorg of (tijds) tijdelijke ondersteuning met respijtzorg of van professionele zorg.

2 Er zal een toenemend beroep worden gedaan op vrijwilligers. Het beroep op vrijwilligersondersteuning zal toenemen (ook qua complexiteit/deskundigheid). Een aanzienlijk aantal leerlingen die via de maatschappelijke stage kennis hebben gemaakt met vrijwilligerswerk, blijft daarna actief.

3 De gemeente kan mogelijk nog meer voor Alblasserdamse verenigingen betekenen. Verenigingen kunnen eerder met een eventuele ondersteuningsvraag komen.

4 Er zijn iets meer kinderen die opgroeien in gezin met verslavingsrisico's (rook, alcohol, drugs). Bovendien komen bij Wmo-loket steeds meer vragen binnen over problematieken zoals werkloosheid, woonlasten en schulden, die vooral voor (eenouder)gezinnen met kinderen een forse impact kunnen hebben. Ook bij de Sociaal Raadslieden komen een toenemend aantal vragen binnen. Bovendien worden deze vragen zoals over schulden, kredieten, regelingen, steeds complexer. Handhaven/versterken Lokaal Wmo-Loket is aandachtspunt. Evenals deskundigheidbevordering.

5 Het onderwerp ouderengezondheidszorg is vertraagd, maar is inmiddels regionaal door DG&J opgepakt.

Tabel 1 Stand van zaken actiepunten per thema

Bevorderen eigen kracht en sociaal netwerk

Thema 1: Wonen, zorg, welzijn	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	In de pilot Meedoen in Kinderdijk zijn organisaties en gemeente sinds 2012 aan de slag om nieuwe manieren te vinden om de zorg voor elkaar te versterken. Het zelforganiserend vermogen van de samenleving wordt aangesproken en geactiveerd. Er zijn werkgroepen gevormd rondom verschillende thema's (zorg, financiële ondersteuning, activiteiten, fysieke projecten). Door OCD is een bewonerspanel gehouden over de behoefte aan activiteiten en diensten in de wijk.
ontwikkeling indicatoren?	Indicatoren zijn: de cijfers Alblasserdam op gebied van voor leefbaarheid, sociale samenhang/ sociale cohesie en aandeel inwoners dat actief is in de buurt: - In 2009 was het rapportcijfer voor het algemeen oordeel over de buurt een 7,9 - In 2013 was het rapportcijfer over de leefbaarheid van de buurt een 7,4 - In 2009 was score van de sociale samenhang 6,6, in 2013 6,1 - Het rapportcijfer over Sociale cohesie was in 2013: 6,4 - Het aandeel inwoners dat actief is in de buurt nam toe van 7 naar 14%.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	In de loop van 2014 wordt de pilot Meedoen in Kinderdijk geëvalueerd. Het werken vanuit een fysiek ontmoetingspunt en van daaruit contact leggen tussen partners/organisaties in de wijk wordt ook in de andere wijken gestimuleerd.
positie in nieuw Wmo-beleid	De gemeente stimuleert en faciliteert initiatieven van partners om de eigen kracht van inwoners te vergroten. ⁵ Binnen de pilot Meedoen in Kinderdijk is ervaring opgedaan. Vanaf begin 2014 is het initiatief aan actieve bewoners overgedragen, met ondersteuning van een gemeentelijk projectleider (vanaf half 2014).
aandachtspunten?	
Thema 2: Sport	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Begin 2013 heeft de 1 ^e herijking van de Sportbeleidsnota Alblasserdam 2009 plaatsgevonden. Daarbij is afgesproken dat jaarlijks in overleg met Sport Belangen Alblasserdam een uitvoeringsprogramma wordt opgesteld. Evenals in 2013 is het uitvoeringsprogramma 2014 gebaseerd op de programmalijnen sportstimulering, verenigingsondersteuning, accommodaties en tarieven/subsidies. De verordening van het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten is in 2013 gewijzigd. Op het gebied van verenigingsondersteuning wordt samen opgetrokken met de gemeente Papendrecht o.a. in het organiseren van het jaarlijkse minicongres Sport.
ontwikkeling indicatoren?	In de periode 2009-2013 is het percentage sporters in Alblasserdam toegenomen van 50% naar 52%.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Uitvoering geven aan de sportbeleidsnota volgens de vier programmalijnen 1. Sportstimulering: Schoolsport – toernooien, jeugdactiviteiten en 55 plus activiteiten fietsclub fittesten en fitgids en voorlichting 2. Verenigingsondersteuning: 1 x per jaar een minicongres; dit wordt uitgebreid met thema's voor de verenigingen tijdens een bijeenkomst met de verenigingen 3. Accommodaties: De accommodaties worden in 2014 overgedragen aan een beheerstichting sport, dit betreft zwembad en sporthal en gymzaal; daarnaast wordt een overzicht gemaakt van sportmogelijkheden in de openbare ruimte 4. Tarieven en subsidies: Het tarievenbeleid wordt in 2014 herijkt en de subsidies blijven vooralsnog onveranderd. Bijdrage Stichting aangepast Sporten Drechtsteden wordt voortgezet
positie in nieuw Wmo-beleid	De functie van sport is verbreed. Is ook te zien als middel tot ontmoeting en verbinding.
aandachtspunten?	Gemeente kan mogelijk nog meer voor Alblasserdamse verenigingen betekenen. Verenigingen kunnen eerder met een eventuele ondersteuningsvraag komen.

⁵ In de Samenlevingsagenda wordt het als volgt verwoord: het is een taak van het gemeentebestuur om de samenleving te ondersteunen om de eigen verantwoordelijkheid te ontwikkelen en te dragen, juist omdat het appèl op de zelfredzaamheid van de samenleving toeneemt. In het sociale domein gaat het vooral om het beschikbaar houden van benodigde voorzieningen voor een lager budget. Het college zoekt ook daarom het gesprek met en de inzet van de samenleving.

Algemene voorzieningen

Thema 3: Vrijwilligersondersteuning	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Er is een uitvoeringsprogramma Vrijwilligerswerkbeleid opgesteld door gemeente en SWA op basis waarvan de vrijwilligersondersteuning in 2012 en 2013 heeft plaatsgevonden. Een van de uitgangspunten van het programma was "naar organisaties toegaan", het vrijwilligerssteunpunt SWA heeft in het kader daarvan het grootste deel van de vrijwilligersorganisaties in Alblasserdam, namelijk 24 bezocht en bevraagd op hun ondersteuningsbehoefte. ⁶ Eind 2013 is de nieuwe Algemene Subsidieverordening door de gemeenteraad vastgesteld waarin lastenverlichting voor de subsidieaanvrager één van de uitgangspunten is.
ontwikkeling indicatoren?	Deelname van het vrijwilligerswerk is toegenomen, namelijk van 38% in 2009 tot 43% in 2013.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	De SWA zal via diverse promotionele activiteiten voor organisaties en vrijwilligers meer bekendheid geven aan het vrijwilligersteunpunt (zie jaarverslag 2013). Vrijwilligers gaan een steeds belangrijkere rol innemen in de samenleving, De SWA speelt in op deze ontwikkelingen en profileert het vrijwilligersteunpunt als 'spin in het web' binnen Alblasserdam. In 2014 krijgt het matchen van vraag en aanbod aandacht. Ondermeer door actieve deelname in de pilot Meedoen in Kinderdijk. De inzet in Alblasserdam blijft verder gericht op erkenning, waardering en begeleiding van vrijwilligers (deskundigheidsbevordering).
positie in nieuw Wmo- beleid	In het Wmo beleidsplan is het zelf oplossend vermogen van inwoners en hun directe omgeving (eigen kracht en kracht van het sociaal netwerk) het uitgangspunt. Ondersteuning door de gemeente met inzet van algemene en maatwerkvoorzieningen is aanvullend op wat inwoners zelf kunnen doen.
aandachtspunten?	Er zal een toenemend beroep worden gedaan op vrijwilligers. Het beroep op vrijwilligersondersteuning zal toenemen (ook qua complexiteit/deskundigheid).
Thema 4: Maatschappelijke stage	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	De makelaarsfunctie maatschappelijke stage is structureel ondergebracht bij de SWA. Ondanks het gesloten convenant tussen gemeenten en scholen in 2012 maken de scholen nauwelijks gebruik van de website voor de gemeenten in de Alblasserwaard. De website voldoet niet in hun behoefte, stageplaatsen worden veelal buiten de website om gezocht, gevonden en geregistreerd. Naar verwachting zullen we met ingang van 2014 stoppen met de website.
ontwikkeling indicatoren?	Er zijn geen indicatoren (in het jaarverslag van SWA 2013).
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Het verplicht karakter van de maatschappelijke stage vervalt. Mogelijk zullen een aantal scholen er wel mee door gaan.
positie in nieuw Wmo- beleid	De maatschappelijke stage wordt vanaf het schooljaar 2015-2016 door het Kabinet niet meer verplicht gesteld. Dit betekent dat de rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar waren zullen wegvallen.
aandachtspunten?	Een aanzienlijk aantal leerlingen die via de maatschappelijke stage kennis hebben gemaakt met vrijwilligerswerk, blijft daarna actief.
Thema 5: Mantelzorgondersteuning	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Er zijn afspraken gemaakt tussen SWA en MEE over de uitvoering van mantelzorgondersteuning in 2012 en 2013. Jaarlijks worden deze afspraken hernieuwd.
ontwikkeling indicatoren?	De indicator is: het % mantelzorgers en spijlzorgers in Alblasserdam, bekendheid met mantelzorgondersteuning. In 2009 was het percentage mantelzorgers 23%. Van deze 23% mantelzorgers was 80% bekend met mantelzorgondersteuning. In 2013 was het percentage mantelzorgers 29%. Van deze 29% was 66% bekend met mantelzorgondersteuning. De bekendheid van mantelzorgondersteuning is gedaald in de afgelopen vier jaar. Deels kan dit worden verklaard door de toetreding van nieuwe mantelzorgers. Mantelzorgers gaan pas voor ondersteuning kijken wanneer dit nodig is. Toch verklaart dit niet de totale afname (Monitor Sociaal 2013)
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Voor het uitwisselen van ervaringen, praktische informatie en lotgenotencontact organiseert de SWA –samen met MEE– maandelijks mantelzorgbijeenkomsten (in de Alblashof). De ouderenaadviseur zorgt voor individuele mantelzorgondersteuning. Via gesprekken wordt inzicht verkregen in de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers. In de pilot Dementie (onderdeel van de innovatieagenda AWBZ Drechtsteden) is speciale aandacht voor mantelzorgers en ondersteuning op maat. Daarnaast is de SWA een aanbod aan het ontwikkelen voor respijtzorg, in de vorm van een training voor vrijwillige respijtzorgers.
positie in nieuw Wmo- beleid	In het Wmo beleidsplan is het zelf oplossend vermogen van inwoners en hun directe omgeving (eigen kracht en kracht van het sociaal netwerk) het uitgangspunt.
aandachtspunten?	Voorkomen moet worden dat de mantelzorger overbelast raakt. Deze situaties vragen om een actieve benadering van mantelzorgondersteuning. Bijvoorbeeld door het stimuleren van meer familieparticipatie bij mantelzorg of (tijds/tijdelijke) ondersteuning met respijtzorg of van professionele zorg.

⁶ In 2011 zijn zorg- en welzijnvrijwilligersorganisaties in de Drechtsteden ook door OCD onderzocht (KTO WMO Drechtsteden). In Alblasserdam ging het om 13 organisaties met welzijnvrijwilligers, met ongeveer 320 vrijwilligers. Met twee organisaties daarvan: Buurtkamer 't Hoochhuis en Buro Sociaal Raadslieden (nu SWA) zijn gesprekken gevoerd.

Thema 6: Eenzaamheid	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	In maart 2013 heeft de SWA een conferentie rondom eenzaamheid georganiseerd, deze was zeer goed bezocht. Er waren sprekers o.a. vanuit het landelijke programma 'Coalitie erbij' en de voorbeeldgemeente Boxtel. De conferentie werd mogelijk gemaakt door een gemeentelijke projectsubsidie. Na de conferentie is een werkgroep gevormd van verschillende partijen die de handen ineen slaan voor de bestrijding van eenzaamheid en zijn er vrijwilligers getraind.
ontwikkeling indicatoren?	Indicatoren: % van de Alblasserdamse bevolking dat zegt onvoldoende sociale contacten te hebben. Dit percentage is tussen 2009 en 2013 met 3 gedaald (van 8% naar 5%) % sociaal isolement en % eenzame inwoners: weinig veranderd.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	De werkgroep zorgt via professionals of vrijwilligers voor follow-up voor inwoners met eenzaamheidsklachten.
positie in nieuw Wmo- beleid	Gemeente zorgt voor laagdrempelige ondersteuning, zo licht en zo kort mogelijk, waaronder activiteiten gericht op dagbesteding/activering (zonder indicatie), maatschappelijke ondersteuning en samenredzaamheid
aandachtspunten?	
Thema 7: Subsidies	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	In 2012 en 2013 zijn de budgetsubsidies verstrekt op basis van prestatieafspraken. In 2013 is in overleg met de subsidieontvangers invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling. Evaluatie van de ASV en een nieuwe modelverordening VNG hebben geleid tot het opstellen van een nieuwe Algemene Subsidieverordening in 2013. In deze verordening wordt het maken van meerjarige subsidieafspraken mogelijk gemaakt.
ontwikkeling indicatoren?	De jaarlijkse audit geeft inzicht in de manier en juistheid van toepassen van de ASV. Jaarlijks is er steekproefgewijs een audit van de subsidies, dit maakt onderdeel uit van de accountantscontrole
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Aan organisaties wordt gevraagd om twee keer per jaar inzicht te geven in de activiteiteninzet omzet en prognose.
positie in nieuw Wmo- beleid	
aandachtspunten?	
Thema 8: Stichting Welzijn Alblasserdam	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Er zijn prestatieafspraken gemaakt met de Stichting Welzijn Alblasserdam. Er wordt gewerkt volgens het concept Welzijn Nieuwe Stijl. In 2012 en 2013 hebben in totaal 8 ambtelijk en bestuurlijk overleggen plaatsgevonden. Vaste agendapunten waren de subsidieverlening (begroting, jaarrekening, halfjaarrapportage) en het beleid (incl. uitvoering). In 2013 is samengewerkt aan een Visie op netwerken en participatie. Deze visie is bekrachtigd door het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst.
ontwikkeling indicatoren?	Indicatoren: Deelname van het vrijwilligerswerk. Deze is toegenomen, namelijk van 38% in 2009 tot 43% in 2013.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Er zijn vier speerpunten voor activiteiten in 2014: mantelzorgondersteuning, vrijwilligersbeleid, buurtbemiddeling (gestart maart 2014) en informatie en advies (inzet Sociaal raadslieden). (Activiteitenplan 2014)
positie in nieuw Wmo- beleid	Met het Activiteitenplan 2015 wordt aangesloten bij de Samenlevingsagenda van de gemeente, de visie op Participatie en Netwerken, de lokale paragraaf van het Wmo-beleid en de drie decentralisaties. Voor 2015 wordt een versterkte inzet verwacht voor de vier speerpunten cliëntondersteuning uit het Activiteitenplan 2014.
aandachtspunten?	Zie aandachtspunten vrijwilligersondersteuning en mantelzorgondersteuning

Thema 9: Samenwerking eerstelijnszorg

in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Het onderzoek naar de mogelijkheid van een poliklinische voorziening heeft uitgewezen dat er geen draagvlak is voor het uitvoeren van specialistische behandelingen in Alblasserdam. ⁷ Wel worden er kansen gezien voor een voorziening die zich richt op sociaal-maatschappelijke taken en preventie. Met dit uitgangspunt is een samenwerkings-overeenkomst gesloten tussen verschillende partijen en wordt gewerkt aan een voorziening "Verlengde Eerste Lijn". Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de gemeente en Woonkracht 10 voor de fysieke ontwikkeling van de uitbreiding van het gezondheidscentrum DOK 11. Vervolgens is door verschillende partijen (gemeente, huisartsen en andere eerstelijnszorgaanbieders, SWA) een aanvraag gedaan bij VGZ voor ondersteuningsgelden ter versterking van de eerste lijn.
ontwikkeling indicatoren?	
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Op basis van de toegekende aanvraag voor ondersteuning is een projectleider met de partijen aan de slag met het inhoudelijk ontwerp voor de voorziening. DOK 11 is het gezondheidscentrum van Alblasserdam, waarbij diverse therapeuten, artsen en specialisten zijn ondergebracht in hetzelfde pand. Zodat men voor bijna alle medische zaken in Alblasserdam terecht kan.
positie in nieuw Wmo-beleid	
aandachtspunten?	

Thema 10: Gezondheidsbeleid

in 2012 en 2013 gerealiseerd?	In 2012 en 2013 is deelgenomen aan de uitvoeringsprogramma's Mentale Weerbaarheid en Gezond Gewicht als onderdeel van het regionaal gezondheidsbeleid. In het kader hiervan hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden in Alblasserdam zoals de bewustwordingsactie gezond eten bij de avondvierdaagse, voorlichting en cursussen voor jongeren en hun ouders, voorlichting over signalering van depressie aan ouderenadviseur (Zie hoofdstuk 2, Hoogtepunten Rapportage uitvoeringsprogramma's 2013, Alblasserdam).
ontwikkeling indicatoren?	Indicatoren zijn overgewicht, roken, alcoholgebruik en depressie. • Percentage met matig of ernstig overgewicht onder volwassenen nam licht toe van 50 naar 52%. Matig overgewicht komt voor bij 8% van de jongeren en 1% heeft ernstig overgewicht • Roken: In 2010 gaf bij de jongeren ongeveer 10% van de 13-jarigen in Alblasserdam geeft aan wel eens te roken. • Alcohol. 7% van de mannen en 8% van de vrouwen behoort tot de categorie overmatige drinkers. In de leeftijdsgroep 50 tot en met 74 jaar is het percentage overmatige drinkers het hoogst, namelijk 14%. In 2010 dronk 10% van de 13-jarigen dronk wel eens meer vijf of meer glazen alcohol op één avond. In 2011 gaven 13% van de jongeren tussen 12 en 18 jaar aan de afgelopen 4 weken (een keer aangeschoten) of dronken te zijn geweest. • Depressie. In 2010 had 35% van de inwoners een matig risico en 3% een hoog risico op angst- of depressieklachten, in 2012 had 31% een matig risico op depressie en 4% een hoog risico. De jeugdgezondheidsmonitor wordt in 2015 onder jongeren van 12-18 jaar uitgevoerd. Bovenstaande indicatoren worden daarmee geactualiseerd.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Voor de uitvoeringsprogramma's Mentale Weerbaarheid, Gezond Gewicht en Verzuip jij je toekomst?! zijn doelen opgesteld en wordt eind 2015 gekeken of deze doelen zijn behaald (zie Rapportage uitvoeringsprogramma's 2013 Alblasserdam)
positie in nieuw Wmo-beleid	Per 1-1-2014 is de landelijke maatregel (het alcoholverbod voor jongeren onder 18 jaar), een belangrijke preventieve maatregel, ingegaan.
aandachtspunten?	Weinig belangstelling voor programma's Gezond Gewicht in Alblasserdam (bij gastouders, bij basisscholen, niet aan de orde geweest op voortgezet onderwijs).

Thema 11: Ouderengezondheidszorg

in 2012 en 2013 gerealiseerd?	In het kader van de nota gezondheidsbeleid zou dit onderwerp op Zuid-Holland Zuid niveau opgepakt gaan worden in 2013. De beleidsontwikkeling is echter pas in het najaar gestart. De Dienst Gezondheid & Jeugd heeft eind 2013 de opdracht gekregen een beleidskader op te leveren op het gebied van preventieve ouderengezondheidszorg en dit uit te werken in een regionaal ondersteuningsprogramma voor gemeenten. In Alblasserdam krijgt binnen het te ontwikkelen inhoudelijk programma voor de voorziening verlengde eerstelijnszorg (uitbreiding DOK 11) de ouderengezondheidszorg een belangrijke plek.
ontwikkeling indicatoren?	In 2013 is er een vastgestelde visie op een preventie- en gezondheidsbevorderingsstructuur voor ouderen en wordt deze visie geïmplementeerd. Er zijn nog geen indicatoren.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Tot op heden is er geen regionaal beleidskader en ook geen lokaal programma. Door de DG&J is wel geïnventariseerd wat er per gemeente gebeurt. O.a. loopt er een programma Mentale weerbaarheid.
positie in nieuw Wmo-beleid	
aandachtspunten?	Het onderwerp is inmiddels –zij het vertraagd- regionaal door DG&J opgepakt.

⁷ Zorg in de wijk: Een onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een anderhalvelijnsvoorziening in de gemeente Alblasserdam (december 2012), Erasmus Universiteit Rotterdam, Instituut Beleid en Management Gezondheidszorg, Prof. dr. Kim Putters, Jeroen Postma MScBA en Mathijs Kelder MSc

Thema 12: Preventief jeugdbeleid/ CJG

in 2012 en 2013 gerealiseerd?	<i>De nieuwe nota Jeugdbeleid is in mei 2013 door de gemeenteraad vastgesteld. Met deze nota is het jeugdbeleid tot aan 2015 vastgelegd. Het beleid staat vooral in het teken van de voorbereiding op de transitie Jeugdzorg. Er is een ambtelijk programmteam gevormd dat de transitie op Zuid-Holland Zuid niveau voorbereidt. Er zijn verschillende stukken opgeleverd, zoals de schaalkeuze notitie, het beleidsarm regionaal transitie arrangement (RTA), het beleidsplan jeugdhulp en het voorstel voor de serviceorganisatie Jeugdhulp.</i>
ontwikkeling indicatoren?	<i>Een indicator is de bekendheid onder inwoners met jeugdvoorzieningen en het CJG. In 2010 was de bekendheid van het schoolmaatschappelijk werk: 68%, in 2012 72%. De bekendheid van het Bureau Jeugdzorg was in 2010 80%, in 2013 91%. De bekendheid van het Bureau Jeugdzorg is aanzienlijk toegenomen.</i>
voorgenomen programma 2014 en 2015?	<i>In 2014 wordt gewerkt aan de voorbereiding op de transitie jeugdzorg. Half 2014 wordt de sturingsnotitie jeugdzorg ZHZ naar de gemeenten gestuurd, waarmee de volgende stap in het proces wordt vormgegeven. De nadruk ligt in 2014 op waarborgen van de continuïteit van zorg en voorbereiding van een Beleidsrijk Regionaal Transitie Arrangement (BRTA) Jeugdhulp ZHZ</i>
positie in nieuw Wmo-beleid	<i>In het nieuwe regionale beleid worden 7 doelen/ indicatoren voorgesteld: 1. Jeugdigen in ZHZ groeien gezond en veilig op; 2. Jeugdigen krijgen kansen om zich te ontwikkelen en naar vermogen mee te kunnen doen. Daarnaast specifiek voor jeugdhulp: 3. Jeugdhulp (in al zijn geledingen) zorgt ervoor dat problematiek afneemt; 4. Cliënten zijn tevreden over de hulp en er is zo weinig mogelijk uitval uit aanbod; Ook formuleren we doelen over de realisatie en vernieuwing van het jeugdhulpstelsel: 5. Versterking van preventie en licht ambulante hulp leiden tot een afname van het beroep op en de kosten van dure vormen van jeugdhulp; 6. Gezinnen met meervoudige (complexe) problematiek binnen het jeugddomein wordt geholpen volgens de methodiek 1 gezin, 1 plan, 1 begeleider. Tot slot formuleren we een financieel doel: 7. Vanaf 1 januari 2015 worden alle gedecentraliseerde jeugdhulptaken uitgevoerd binnen het beschikbare budget.</i>
aandachtspunten?	<i>OCD is gestart met een gebiedsanalyse jeugd voor de gemeenten in de regio. In Alblasserdam wonen relatief veel jongeren: aandeel 0-17 jaar = 24%, t.o.v. 21% gemiddeld in de Drechtsteden en verwacht wordt nog een lichte stijging van 4.700 naar 5.000 (6%), t.o.v. 2% gemiddeld. Positie Alblasserdam is meestal gemiddeld of beter dan gemiddeld, m.u.v. aandeel ouders met verslaving (zware rokers, alcoholgebruik dat door omgeving als probleem wordt ervaren of harddruggebruik/ of bezoek aan CAD/verslavingszorg. (Verskil met regio Drechtsteden is niet zo groot en komt niet doordat er meer verslaafden zijn, maar omdat er iets meer verslaafden in een huishouden met thuiswonende kinderen wonen).</i>

Thema 13: Informatie en Advies

in 2012 en 2013 gerealiseerd?	<i>Via de gemeentelijke website zijn de antwoordpagina's Wmo beschikbaar. Er is gewerkt aan een regionale Hulpwijzer die, op gekantelde wijze, inwoners van de Drechtsteden toe leidt naar zorg en ondersteuning. De Hulpwijzer Drechtsteden is begin 2013 online gegaan (www.hulpwijzerdrechtsteden.nl). Er hebben diverse cursussen plaatsgevonden in het kader van de Kanteling voor de medewerkers van het Wmo loket en andere intermediairs in Alblasserdam. De werkgroep financiën uit Meedoen in Kinderdijk heeft een tool ontwikkeld in de vorm van een stroomschema van waaruit men kan zien van welke regelingen mogelijk gebruik gemaakt kan worden.</i>
ontwikkeling indicatoren?	<i>Indicatoren zijn:</i> • Tevredenheid over de toegang tot ondersteuning. In 2009 was het gemiddelde rapportcijfer voor de aanvraagprocedure van cliënten met een (deels) toegekende aanvraag is een 7.5, in 2012 was het gemiddelde rapportcijfer 6,8 • De bekendheid met het WMO-loket. Deze bekendheid is tussen 2009 en 2013 flink toegenomen: van 39% naar 50%.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	<i>Handhaven Wmo-Loket in Alblasserdam</i>
positie in nieuw Wmo-beleid	<i>In deze fase van veranderingen en onzekerheid over wat er verandert is directe, toegankelijke en deskundige communicatie met de (kwetsbare) doelgroep belangrijk. Belangrijk om je voor te bereiden op nieuwe doelgroepen van het Wmo beleid.</i>
aandachtspunten?	<i>Bij het Wmo-loket Alblasserdam en de Sociaal Raadslieden komen een toenemend aantal vragen binnen. Bovendien worden de vragen zoals over schulden, kredieten, regelingen, steeds complexer. Handhaven/versterken Lokaal Wmo-Loket is aandachtspunt. Evenals deskundigheidsbevordering.</i>

Maatwerk voorzieningen

Thema 14: De Kanteling	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Het plan van aanpak "Van claims naar oplossingen" in de Drechtsteden is uitgevoerd en afgerond. Onderdeel daarvan waren de aanpassing van de Wmo verordening Drechtsteden, de ontwikkeling van de Hulpwijzer Drechtsteden, het scholen van Wmo consultants, loketmedewerkers en andere belangrijke maatschappelijke partners door St. Vraagwijzer en het uitbrengen van een Kantelingskrant.
ontwikkeling indicatoren?	Indicatoren zijn: - Aantal indicaties voor individuele voorzieningen periode 2011-2013: aantal nieuwe toekenningen voor vervoer is gedaald van 186 naar 92, voor rolstoelen daalde van 161 naar 72, indicaties voor huishoudelijke ondersteuning daalde van 327 naar 226. Daarentegen is er een stijging van de toekenning van woonvoorzieningen van 77 naar 98. - De meerderheid van de klanten is tevreden over de nieuwe gekantelde werkwijze, het gesprek, het resultaat van het gesprek (ook wanneer dit niet tot een indicatie leidde) en resultaat van huishoudelijke ondersteuning. Een deel van de bestaande klanten die merkten dat het aantal uur huishoudelijke ondersteuning afnam, waren daarover niet tevreden. Aandachtspunt is eenduidige communicatie over nieuwe werkwijze en procedure. - Oordeel inwoners over welzijnsvoorzieningen (o.a. buurthuis of jongerenvoorzieningen). In 2011 was 30% is (zeer) tevreden, in 2013 was 21% tevreden.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Als gevolg van de decentralisaties Awbz en de stelselwijziging langdurige zorg, voorzien per 1-1-2015 zal het Wmo beleid en de Wmo-verordening Voorzieningen maatschappelijke Ondersteuning Drechtsteden herijkt worden. Half 2014 is het concept Wmo beleidsplan Drechtsteden 2015 naar de gemeenteraden gestuurd.
positie in nieuw Wmo- beleid	Per 1-1-2015 gaan meer taken onder het Wmo-beleid vallen. Inmiddels is het Wmo beleidsplan Drechtsteden 2015 naar de gemeenteraden gestuurd.
aandachtspunten?	

Thema 15: Transitie AWBZ begeleiding	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Er is een ambtelijk programmteam gevormd in de Drechtsteden dat de transitie AWBZ voorbereidt. In de zomer van 2013 is de wettekst van de nieuwe Wmo bekend geworden. In de beleidsbrief Wmo 2015 zijn de uitgangspunten voor de Drechtsteden op basis van de nieuwe wet opgenomen, deze beleidsbrief is eind 2013 vastgesteld door de gemeenteraad. Er is gewerkt aan een voorstel voor een serviceorganisatie Wmo dat eind 2013 richting de college's is gegaan. Op lokaal niveau zijn we in gesprek met de verschillende maatschappelijke partners en zorgaanbieders over de transitie. In het kader van de innovatieagenda AWBZ Drechtsteden wordt door verschillende partners in Alblasserdam gewerkt aan de pilot Dementie, daarnaast dragen de verschillende werkgroepen in de pilot Meedoen in Kinderdijk bij aan de voorbereiding op de transitie AWBZ.
ontwikkeling indicatoren?	
voorgenomen programma 2014 en 2015?	Per 1-1-2015 gaan meer taken onder het Wmo-beleid vallen. Inmiddels is het Wmo beleidsplan Drechtsteden 2015 naar de gemeenteraden gestuurd.
positie in nieuw Wmo- beleid	
aandachtspunten?	

Thema 16: Beleid maatschappelijke zorg (prestatievelen 7, 8 en 9)	
in 2012 en 2013 gerealiseerd?	Vanuit Alblasserdam is deelgenomen aan het ambtelijk overleg maatschappelijke zorg Zuid-Holland Zuid. Het sociaal platform is in 2012 en 2013 maandelijks bijeengekomen. In 2012 en 2013 zijn er geen huisuitzettingen geweest en konden in totaal 8 huisuitzettingen worden voorkomen. (dit gaat alleen over uitzettingen bij huurwoningen WK10. Koophuizen en andere woningverhuurders vallen buiten de scope). Met centrumgemeente Dordrecht is afstemming geweest over de invulling en financiering van het coördinatiepunt nazorg ex-gedetineerden.
ontwikkeling indicatoren?	Indicator: Aard en omvang aantal dak- en thuislozen in de regio, ontwikkeling van de doelgroep en voorzieningen, maatschappelijke zorg. Feitelijk daklozen zijn gedefinieerd als personen die voor hun overnachting vooral aangewezen zijn op straat, op een kortdurend verblijf in laagdrempelige opvangvoorzieningen (minimaal 10 nachten per jaar) of een tijdelijk onderkomen bij familie, vrienden of kennissen. Residentieel is als volgt gedefinieerd: personen die als bewoner ingeschreven staan bij een 24-uurs woonvoorziening. Onder 24-uurs woonvoorzieningen wordt verstaan: plaatsen voor maatschappelijke opvang (MO) erkend door de centrumgemeenten. Het betreft plaatsen van maatschappelijke opvang en biedt naast tijdelijk verblijf (tenminste zes maanden) ook zorgverlening en begeleiding. Per 1-10-2012 waren in de regio Drechtsteden en Alblasserwaard/Vijfheerenlanden 188 feitelijk daklozen en 215 residentieel daklozen, een lichte daling t.o.v. 2008. Dakloosheid concentreert zich in de grotere gemeenten.
voorgenomen programma 2014 en 2015?	
positie in nieuw Wmo- beleid	
aandachtspunten?	